

Phẩm 5: XÁ-LỢI-PHẤT, ĐẠI MỤC-KIÊN-LIÊN
ĐẾN HỌC ĐẠO

Đức Phật ở tại tinh xá Trúc viên, thành La-duyệt-kỳ cùng đông đủ một ngàn vị Tỳ-kheo Tăng đều là bậc Ứng chân như Uất-tỳ-la... trong đó có một vị tên Na-la-đà. Lúc bấy giờ có một vị Phạm chí tên là Sa Nhiên tinh chuyên tu tập để được trường thọ bất tử, mãi về sau thâu nhận đệ tử, tổng cộng có hai trăm năm mươi người. Trong số đệ tử ấy có hai vị đứng đầu, vị thứ nhất tên là Ưu-bà-thế, vị thứ hai tên là Câu-luật-đà tài trí cao thâm, học vấn uyên bác. Phạm chí Sa Nhiên bị bệnh biết mình sắp chết gọi hai vị đệ tử thượng thủ đến căn dặn:

–Các đệ tử sơ học này đều có chí nguyện tu tập để thành tựu đạo hạnh. Nay hai con có trách nhiệm phải hướng dẫn, dạy dỗ để họ hoàn thành chí nguyện.

Hai vị kính cẩn vâng lời, tuân theo giáo huấn thực hiện.

Một hôm Đức Thế Tôn dạy Tỳ-kheo Át-bệ:

–Ông hãy ra đi truyền bá giáo pháp. Trên đường du hóa, ông hẳn có thể gặp những người có duyên được giáo hóa; gặp những người có trí tuệ sáng suốt, ngoài Đức Như Lai, không ai có thể nghị luận cùng họ. Nếu gặp những người ấy chỉ nên nói những giáo lý căn bản, chớ nên đối đáp với họ để bị cười chê.

Tôn giả Át-bệ vâng lời, chỉnh trang y bát, đánh lễ Đức Phật rồi lên đường. Đúng lúc Ưu-bà-thế cùng các đệ tử thả bước du ngoạn, từ xa trông thấy Tôn giả Át-bệ oai nghi chỉnh tề thanh thoát, chưa từng nghe tiếng hay gặp mặt, ngạc nhiên không rõ tại sao vị ấy lại có pháp tướng trang nghiêm như thế, y phục của vị ấy lại khác người đời nên muốn đến thăm hỏi. Hai vị cùng thẳng tiến gặp nhau ở giữa đường. Ưu-bà-thế cất tiếng hỏi Tôn giả Át-bệ:

–Y phục của ngài thật khác hẳn người thường. Ngài từ đâu đến? Tôn sư là ai, dạy giáo pháp gì có thể nói cho tôi nghe được không?

Tôn giả Át-bệ đáp bằng bài tụng:

*Tuổi tôi nay còn nhỏ
Học đạo vốn thiếu sơ
Chẳng thể tuyên pháp nghĩa
Như Lai tối thượng thừa.
Cội nguồn tất cả pháp
Nhân duyên, không, vô chủ
Tâm tịch, thấu nguồn chân
Hiệu Sa-môn vì thế.*

Ưu-bà-thế nghe xong ý nghĩa trong lời pháp ấy suy ngẫm thấy thật là chân chánh, tự nghĩ: “Thuở còn thơ ấu ta vốn ham học, tám tuổi theo thầy đến năm mười sáu tuổi, về phương thuật để vào đạo của các bậc tiên hiền, không sách nào mà ta chưa từng đọc qua. Mười sáu nước lớn đều tôn ta là bậc kiến thức quảng bác, nhưng ta chưa từng được nghe pháp nghĩa chân thật tối thượng này. Nay tình cờ trên đường lại gặp được pháp tạng quý giá này, lời pháp ấy thật vi diệu, ngon như vị cam lộ.”

Tâm ý Ưu-bà-thế bừng sáng tỏ, liền đắc được pháp nhãn, vội quay về tinh xá lòng mừng vui khôn tả.

Câu-luật-đà thấy diện mạo vui tươi của Ưu-bà-thế nghĩ là bạn đã được pháp cam

lộ, nên cất tiếng hỏi:

–Bạn đã được nghe giáo pháp vi diệu rồi phải không? Vậy chớ quên lời hứa trước đây, hãy đọc lại để tôi được đôi phần tuệ giác.

Ưu-bà-thế đọc lại đầy đủ bài tụng mà mình được nghe cho Câu-luật-đà. Câu-luật-đà nghe xong lần thứ nhất, tâm ý vẫn chưa thông tỏ. Ưu-bà-thế đọc lại lần thứ hai, Câu-luật-đà mới hiểu hết ý nghĩa bài tụng liền trầm tư nội quán, tâm ý bừng tỏ rõ và cũng đắc được pháp nhãn.

Hai người cùng nhau bàn luận:

–Ước nguyện xưa nay của hai chúng ta là gặp được pháp cam lộ, nay đã được rồi. Sao chúng ta không cùng nhau đến chỗ Bạc Đại Sa-môn để được tẩy rửa thanh tịnh thân tâm trong biển tuệ giác sâu thẳm của Ngài.

Bàn luận xong, hai vị đồng lòng chuẩn bị lên đường. Câu-luật-đà suy nghĩ: “Thầy của ta lúc lâm chung đã di huấn trao chúng đệ tử cho ta, truyền di ý bảo ta phải tế độ cho họ thành đạo. Nay để họ lại ra đi, về đạo nghĩa thật không an ổn”. Câu-luật-đà hỏi các đệ tử:

–Bạc Đại Sa-môn ấy có Thánh pháp cam lộ, cõi bỏ được giềng lưới rách nát, hư hoại của trần lụy khiến tâm hạnh an tĩnh, tịch tịnh. Ta muốn đến đấy cầu học, tìm hiểu giáo pháp tinh diệu để thức tỉnh chân tâm. Nay các vị sẽ đi đâu?

Chúng đệ tử bạch:

–Chúng con có được sở học như hiện nay đều là công ân của hai thầy. Hai thầy đã kính ngưỡng đạo Phật chúng con xin vâng theo đến nơi an tịnh, ham cầu Thánh được cam lộ. Chúng con nguyện theo sau hai thầy để học đạo.

Thầy trò cùng một chí, liền rời khỏi trú xứ thẳng đến vườn Trúc.

Bấy giờ Đức Thế Tôn dạy chư Tỳ-kheo:

–Nay có hai Hiền giả cùng các đệ tử, theo hạnh nguyện xưa muốn xuất gia làm Sa-môn. Việc khó làm này được thành tựu đều là nhờ công sức của Tỳ-kheo Át-bệ.

Các Tỳ-kheo theo lời dạy Đức Phật nên mong đợi đón tiếp hai vị Hiền giả và chúng đệ tử.

Ưu-bà-thế, Câu-luật-đà và các đệ tử từ xa trông thấy tướng tốt chói sáng của Đức Như Lai trong lòng rung động mừng rỡ, thầm nghĩ: “May mắn thay! Chúng ta được vâng học theo lời dạy của Bạc Thanh Tịnh. Niềm vinh hạnh này thật khó thể diễn bày.” Hai vị cùng đệ tử tiến đến phía trước tòa ngồi, đầu mặt sát đất đảnh lễ Đức Phật. Lạy xong, lòng họ càng hân hoan, vui sướng vô cùng, tự nghĩ đây chính là lúc nên bày tỏ thưa bạch:

–Chúng con nhiều tội lỗi hư hèn, trôi theo dòng thế tục rơi vào vùng tăm tối. Mãi đến hôm nay, mới ngược dòng thế sự trở về nguồn giác. Cúi mong thấu nhận cho chúng con được dựa vào hàng Tăng chúng.

Được Đức Phật chấp nhận, tóc trên đầu họ tự rơi xuống, đều trở thành Sa-môn. Đức Phật bảo các Tỳ-kheo:

–Hai vị này vào thời Phật quá khứ, có lập thế nguyện, chờ khi Ta thành đạo sẽ theo hầu hai bên.

Đức Phật dạy tên gọi Ưu-bà-thế vốn là danh hiệu xưng tụng, hoa mỹ nhưng không thật nên truyền Ưu-bà-thế đổi lại theo tên gọi thuở ấu niên là Xá-lợi-phất, Câu-luật-đà trở lại tên gọi Đại Mục-kiền-liên.

Sau đó, được nghe Đức Phật thuyết pháp, cả hai vị đều đắc quả A-la-hán.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Đức Phật dạy thị giả truyền bảo các vị Tỳ-kheo buổi chiều sẽ kiết giới, không vị nào được đi nơi khác. Đến tối thông kiểm số chúng Tăng được một ngàn hai trăm năm mươi vị.

Đức Phật kiết giới xong, các Tỳ-kheo đều hoan hỷ, tất cả cung kính đánh lễ Phật rồi lui ra.

M